

Musiikki elämään
UUTISKIRJE 1/2014

Musiikki elämään -hankkeen Oulun ja Lahden osatoteutukset päättyivät vuoden 2013 lopussa. Oulun pilotoinnissa panostettiin erityisesti ikäihmisille suunnattuihin kulttuuripalveluihin, minkä lisäksi toimintaa kehitettiin maahanmuuttajalapsille ja -naisille sekä päiväkoteihin. Tässä uutiskirjeessä Oulun osatoteutuksen projektikoordinaattori Johanna Leponiemi kertoo kokemuksistaan ja havainnoistaan hankkeessa.

Ideoista toiminnaksi

Johanna Leponiemi aloitti työnsä projektikoordinaattorina Oulun seudun ammattikorkeakoulun Kulttuurialan yksikössä syksyllä 2011. ”Toiminta käynnistyi kahden Oamkin lehtorin ideasta kehittää musiikkia ja tanssia yhdistävää osallistavaa taidetoimintaa ikäihmisille”, Leponiemi kertoo.

Haasteita Oulussa aiheutti hankkeen käynnistyminen syksyllä, jolloin lukuvuoden opetus ja lukujärjestykset oli jo lyöty lukkoon. Opiskelijoita saatiin kuitenkin mukaan toimintaan opettajien henkilökohtaisten kontaktien avulla. Yhteistyökumppanit tulivat hankkeeseen mukaan eri reittejä: ”Oamkin Sosiaali- ja terveysalan Eheä elämän ehto -hankkeen kautta tuli sotepuolen yhteistyökumppaneita. Lisäksi olin itse yhteydessä alueen toimijoihin”, Leponiemi muistelee. ”Matkan varrella tuli myös uusia kumppaneita ja kohderyhmiä mukaan: mm. maahanmuuttajatoiminta käynnistyi Diakonia-ammattikorkeakoulun (Diak) Oulun toimipisteen yhteydenoton kautta.”

Ensimmäiset ikäihmisille suunnatut Uutta virtaa elämään – laulaen, liikkuen, muistellen -pilotit toteutettiin Oulun palvelusätiön palvelukeskuksissa alkuvuodesta 2012. ”Tästä saatiin hirveän mukavia kokemuksia opiskelijoille ja siitä hanke lähti rullaamaan”, Johanna Leponiemi kertoo.

Uutta virtaa elämään on sittemmin lähtenyt elämään omaa elämänsä. Kaksi Oamkin opiskelijaa toteutti Hailuodon Saarenkartanon muistisairaiden ryhmässä yhteensä seitsemän taidetuokiota. Projekti oli samalla heidän opinnäytetyönsä.

”Musiikki elämään on hieno esimerkki hankkeesta, jossa opiskelijoiden oppiminen liittyy luontevasti kehitystyöhön”, toteaa Oamkin kulttuurialan yksikönjohtaja Riitta Tötterström. ”Erityisen ilahduttavaa oli, että opiskelijat innostuivat luomaan hankkeen aikana kulttuuripalveluita, joille on kysyntää oikeassa elämässä”. ”Esimerkiksi Uuden Oulun juhlavuosiohjelmaan mukaan päätynyt Sävelsuunnistus lähti liikkeelle opiskelijoiden omasta ideasta”, Leponiemi jatkaa.

Oulun osatoteutuksessa on tehty sekä taiteiden välistä että moniammatillista yhteistyötä. Diakin kanssa toteutettiin Suomea musiikin kielellä -pilotointi Paulanharjun koulun maahanmuuttajalasten valmistavalla luokalla. Projektissa yhdistettiin musiikkia suomen kielen opiskeluun. ”Meidän (Oamkin) musiikin opiskelija, joka opiskeli myös suomea Oulun yliopistolla, suunnitteli ja toteutti projektin yhdessä Diakin sosionomiopiskelijan kanssa. Yhteistyökumppanina tässä projektissa oli oikeastaan luokan opettaja”, valaisee Leponiemi projektia.

Pilotti sai hyvän vastaanoton ja herätti kiinnostusta valmistavan luokan opettajien keskuudessa. Jatkokehitysideaksi jäikin ajatus pilotissa kehitetyn materiaalin työstämisestä oppimateriaaliksi.

Osaamista ja uusia aluevaltauksia

Musiikki elämään -hankkeen kokemusten mukaan osallistava musiikkitoiminta vaatii monipuolisia taitoja ohjaajalta ja koulutuksen tulee vastata näihin osaamistarpeisiin. ”Ryhmäopetus- ja vuorovaikutustaidot ovat avainasemassa tällaisessa toiminnassa. Ohjaajalla tulee olla kiinnostusta sosiaaliseen jakamiseen, ei voi keskittyä ainoastaan omien sisäisten musiikkitarpeiden tyydyttämiseen”, Johanna Leponiemi toteaa.

Lisäksi hankkeen aikana on noussut esille mm. tuotteistamiseen, markkinointiin ja hinnoitteluun liittyviä osaamistarpeita. ”Nämä teemat tulevatkin sisältymään jatkossa kaikille musiikin opiskelijoille pakollisiin työelämäopintoihin.”

Musiikki elämään -hanke on laajentanut käsitystä siitä, missä musiikkitoimintaa voidaan toteuttaa. ”Pilottien kautta on musiikkitoimijoiden ulottuville tullut paljon uusia areenoja ja konserttisaleja, joista ei aiemmin ollut tietoa”, Leponiemi kertoo. ”Taidepedagogien työllistymisestä päiväkoteihin, esim. soittotuntien tai muskarityyppisen toiminnan muodossa, on annettu mallia instrumenttipedagogiopiskelijoille. Maahanmuuttajaluokan valmistavan opettajan kanssa on ollut puhetta soitonopetukseen linkittyvästä koululaisten iltapäivätoiminnasta.”

Hankkeen myötä Oulussa jo hiipunut Kulttuurialan yksikön opiskelijoiden osuuskuntatoiminta saatiin herätettyä henkiin. ”Osuuskunta Osuman kautta hankkeessa kehitettyjä palvelutuotteita voidaan myydä jatkossakin”, Leponiemi toteaa.

Jatkuvuutta uusin keinoin

Raha aiheuttaa päänvaivaa hankkeessa kehitetyn toiminnan jatkuvuudelle. ”Nyt jo tiedetään, että kysyntää tällaiselle toiminnalle löytyisi, mutta toiminnan jalkautuminen edellyttää, että taiteen hoitava ja sosiaalista hyvinvointia tuova vaikutus tunnustetaan. Samalla pitää myös todeta millaisia positiivisia taloudellisia vaikutuksia työllä on. Toiseksi hoiva-alan kulttuurin tulisi muuttua taidealan ammattilaisia kunnioittavaksi. Harrastajia vanhainkodeissa kyllä käy, mutta rahaa ei löydy taiteilijoiden palkkaamiseen.”

Leponiemen mielestä kulttuurin ja sosiaali- ja terveystieteiden tulisi löytää toisensa kuntahallinnossa. ”Hyvä esimerkki sektorien välisestä yhteistyöstä on taidepedagogien palkkaaminen vantaalaisiin päiväkoteihin. Samaa voisi soveltaa hoitolaitoksiin.”

Oulussa on käytössä liikuntakortti, jolla pientä omavastuuosuutta vastaan kuntalaiset voivat maksaa erilaisia liikuntapalveluita. Musiikki elämään -hankkeen aikana on noussut esille ajatus vastaavasta kulttuurikortista. Leponiemen mukaan kortille löytyisi varmasti halukkaita kokeilijoita. ”Kokeiluun pitäisi saada kulttuurialan toimija, esimerkiksi eri taiteen alojen ammattilaisten osuuskunta sekä vanhustenpalveluita tarjoava yritys, säätiö tai kaupunki. Lisäksi tarvittaisiin asiakasrahoituksen rinnalle julkista tukea vaikkapa kunnalta tai RAY:lta.”

Myös kansalaisopistojen kautta voitaisiin tuoda kulttuuritoimintaa kuntalaisten ulottuville. ”Kansalaisopisto voisi palkata osallistavan taidetoiminnan ohjaajan. Itse toiminta toteutettaisiin siellä, missä ihmiset ovat, esimerkiksi palvelutaloissa.”

Hanketoiminnasta potkua

”Hankkeen tuloksia on hyödynnetty opetussuunnitelmatyössä, opiskelijoiden osuuskunnan palveluiden tarjonnassa ja uusien hankkeiden suunnittelussa”, Riitta Tötterström toteaa. Myös hankkeen aikana syntyneet ammatilliset verkostot ovat tärkeitä tulevaisuuden kannalta. Sellaisetkin henkilöt Oamkissa, joille tutkimus- ja kehitystyö ei ollut aiemmin omakohtaisesti tuttua, saivat käytännön kokemusta, ideoita ja esimerkkejä jatkotyöskentelyä silmällä pitäen.

Musiikin koulutus astui hankkeen kautta aiempaa mittavammin ulos koulun seinien sisältä vuorovaikutukseen ympäröivän yhteiskunnan kanssa. ”Liikuttavaa oli nähdä yhteistyöstä kumpuava aito ilo vanhusten ja opiskelijoiden kasvoilla”, Tötterström kertoo.

Leponiemelle Musiikki elämään -hankkeen Oulun osatoteutuksen luotsaaminen oli henkilökohtaisesti rikas kokemus, joskaan ei täysin ristiriidaton. ”Päädyin toisaalta tuottajan tehtäviin ja toisaalta uudisraivaajaksi musiikin koulutusohjelmaan. Hankkeeseen tullessani

jouduin myös irti omasta klassisen muusikon taustastani ja rakentamaan omaa suhdettani osallistavaan musiikkitoimintaan. Kahden hankevuoden jälkeen toiveenani on, että osallistavalle taidetoiminnalle löytyisi enemmän jalansijaa yhteiskunnassamme ja taiteilijoille töitä uudella toimintakentällä”, Leponiemi summaa.

Musiikki elämään -hanke tavoitti v. 2011-2013 Oulun alueella yhteensä 1469 lasta, nuorta ja aikuista mm. seuraavien kulttuuripalvelupilottien kautta:

Ikäihmiset	Päiväkotilapset	Maahanmuuttajat, lapset, nuoret ja aikuiset	Yleisötapahtumat
Uutta virtaa elämään Seniorimuskari Da capo -konsertit Linnunlaulukonsertti Kevätkonsertti	Sävelsuunnistus Tiitiäisen satupuu Soitonopetusviikko	Suomea musiikin kielellä Kotini Suomessa Musiikkikestit	Muotoile musiikki Tanssi-perkussio - improvisaatiotyöpaja Juhlakonsertti
Lisäksi koulutuksia, luentoja ja seminaareja			

Pääkaupunkiseudun, Konserttikeskusten ja Kokkolan osatoteutukset jatkavat toimintaa vielä kevään 2014. Seuraavassa uutiskirjeessä paneudutaan Lahden osatoteutuksen antiin.

Talvisin terveisin,

Sonja Munter-Mäkeläinen
tuottaja-tiedottaja
020 783 9854
040 149 7001
sonja.munter-makelainen
@metropolia.fi

Suvi Hartikainen
projektipäällikkö
020 783 5359
040 194 8528
suvi.hartikainen
@metropolia.fi